

Den 28. november 2024

Pressemeddelelse: Handicaptalsmanden, NIIK og MAPI kræver handling mod systemiske svigt i Grønland og Danmark

Systemiske problemer i kommunerne og manglende overholdelse af love og internationale konventioner har katastrofale konsekvenser for børn med handicap og deres familier i Grønland og Danmark. Handicaptalsmanden, NIIK og MAPI står sammen om at kræve handling og ansvar. I Grønland er situationen kritisk: Seks procent af børnene mellem 0-17 år er anbragt uden for hjemmet, ofte på grund af fejl og mangler i sagsbehandlingen samt manglende støtte til familierne. Mange børn og deres forældre har ikke modtaget den nødvendige hjælp, de har ret til ifølge lovgivning og FN's Handicapkonvention (CRPD). Dette medfører livslange konsekvenser såsom manglende uddannelse, jobmuligheder og selvstændighed.

Handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen udtaler: *“Vi ser alt for mange sager, hvor familier splittes, fordi børnene ikke får den rette støtte og behandling. Forældrene kæmper ofte i årevis mod et system, der svigter dem – med alvorlige konsekvenser som stress, arbejdsløshed, skilsmisser, PTSD og social isolation. Forældre går forgæves efter hjælp og støtte til deres børn med handicap, som begynder at mistrives, får ufrivilligt skolefravær og tillægsdiagnoser. Vi hører om forældre, som enten trues med tvangsfjernelse eller reelt får tvangsfjernet deres børn – situationer som reelt skyldes systemet svigt og uvidenhed. Det er tragisk og uacceptabelt, og vi ser endvidere at børn med diagnoser som ADHD og autisme anbringes på steder uden den nødvendige viden og ekspertise.”*

Manglende advokathjælp og juridisk støtte forværrer situationen. Forældre, der står over for tvangsfjernelse af deres børn, har i Grønland ikke adgang til gratis juridisk bistand, og ankesager behandles alene på skriftligt grundlag uden mulighed for retfærdig repræsentation. Dette strider mod Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) og risikerer at krænke retten til familieliv og retfærdig rettergang.

Formand for NIIK, Viggo Johansen udtaler: *“Det er uacceptabelt, at personer med handicap og deres familier i Grønland skal stå over for så alvorlige konsekvenser af systemets svigt. Vi kræver, at Naalakkersuisut og kommunerne straks tager ansvar for at sikre kvalitetsstøtte og udvikle lokale løsninger, der respekterer vores kultur og rettigheder. FN's Handicapkomité udtrykte i august bekymring over utilstrækkelig eller forsinket støtte til forældre med handicap og forældre til børn med handicap, hvilket kan påvirke vurderingen af deres forældreevner og i nogle tilfælde nægte dem retten til at udøve forældreansvar. Komitéen anbefaler, at der vedtages lovgivningsmæssige foranstaltninger for at sikre effektiv og rettidig støtte til forældre med handicap og forældre til børn med handicap.”*

MAPI's bestyrelsesformand, Laila Bertelsen, understreger: *“Vi har dokumenteret alvorlige fejl i kommunernes håndtering af anbringelser, herunder brug af ikke-godkendte opholdssteder og manglende opfølgning. Disse fejl sætter børnenes sikkerhed og trivsel på spil. Naalakkersuisut har et ansvar for at indsamle data og sikre, at lovgivningen følges.”*

Problemet stopper ikke ved Grønlands grænser. Når grønlandske familier ufrivilligt flytter til Danmark i håb hjælp, risikerer de dobbelt diskrimination og lignende udfordringer. Mange oplever trusler fra systemet, når de forsøger at skaffe den rette støtte til deres børn.

Krav om handling:

1. **Gratis advokatbistand og bedre retssikkerhed:** Forældre skal have adgang til juridisk bistand fra starten af en anbringelsessag for at sikre retfærdig behandling og høring.
2. **Bedre støtte og forebyggelse:** Børn med diagnoser skal sikres tidlig indsats og have adgang til passende støtte og behandling, så tvangsfjernelser kan undgås.
3. **Tilsyn og dokumentation:** Naalakkersuisut og danske myndigheder skal føre tilsyn med, at lovgivning og konventioner overholdes, og sikre tilgængelige data om anbringelser.
4. **Styrkelse af kompetencer på anbringelsessteder:** Institutioner og plejefamilier skal have den nødvendige viden og ekspertise for børn med specifikke behov.

Uacceptable svigt i sagsbehandling:

Manglen på rettidig og korrekt sagsbehandling skaber unødige traumer for både børn og voksne med handicap. Ifølge Ombudsmanden for Inatsisartut sker der "ganske alvorlige fejl" i kommunernes behandling af sager, og der er ingen forbedring at spore over tid. Manglen på gratis advokatbistand og en effektiv ankesmulighed for forældre, der står over for tvangsfjernelse af deres børn, forværrer situationen yderligere.

Konsekvenserne er katastrofale:

For mange børn med handicap betyder systemets svigt, at de mister muligheden for uddannelse, arbejde og en selvstændig tilværelse. Samtidig risikerer forældre at udvikle stress og PTSD, mens deres familieliv brydes op eller de ser sig nødsaget til at fraflytte Grønland.

Handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen understreger: *"Alt for mange familier kæmper mod et system, der svigter dem. Det er uacceptabelt, at børn og forældre efterlades uden hjælp, og konsekvenserne er katastrofale – både menneskeligt og samfundsmæssigt."*

Opfordring til handling:

Vi opfordrer Naalakkersuisut, Folketinget og kommunerne til straks at tage konkrete skridt for at rette op på disse alvorlige svigt.

Handicaptalsmanden, NIIK og MAPI opfordrer Naalakkersuisut, Folketinget og kommunerne i Grønland og Danmark til omgående at tage ansvar og implementere disse tiltag. Børn med handicap og deres familier har ret til en fremtid med værdighed, støtte og muligheder.

Asannittumik inuulluaqqusillunga - Med kærlig hilsen

Laila Berthelsen **MAPI**
Meeqqat Angajoqqaallu Peqqisutikkut Ikinngutaat

Anja Hynne Nielsen
Inuit innarluutillit oqaaseqartartuat – Handicaptalsmand

Formand Viggo Johansen **NIIK**
Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat

For yderligere oplysninger kontakt:

Anja Hynne Nielsen

Handicaptalsmanden

Email: anja@tilioq.gl - Telefon: (+299) 26 28 71

Viggo Johansen

Formand, NIIK

Email: niik@niik.gl - Telefon: (+299) 55 15 64

Laila Bertelsen

Bestyrelsesformand, MAPI

Email: mapi@foreningen-mapi.com

